

Περιβάλλον και ανάπτυξη

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΕ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΜΕ ΕΙΔΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Φυσικό περιβάλλον

Διαφύλαξη πολιτιστικής κληρονομιάς

ΡΥΠΑΝΣΗ

Διαχείριση στερεών αποβλήτων

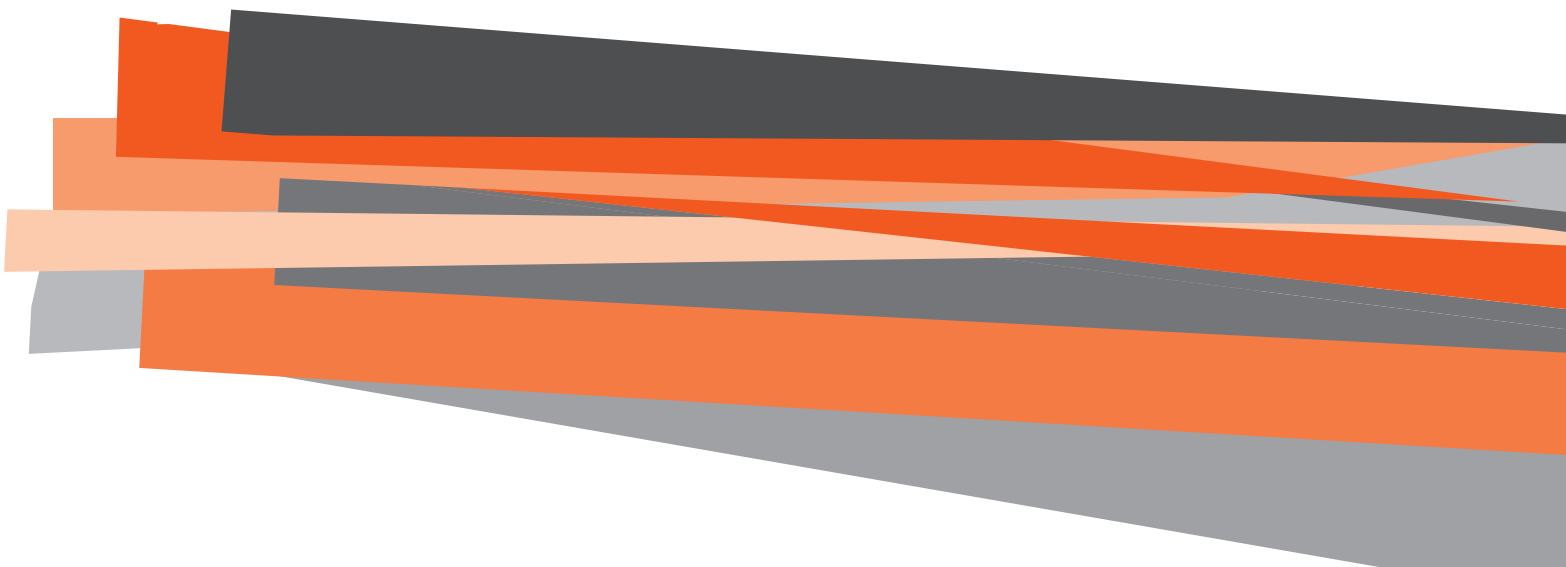
Ηχορύπανση

ΑΥΘΑΙΡΕΤΗ ΔΟΜΗΣΗ

Πρόσφατες νομοθετικές εξελίξεις

Όροι και διαδικασίες τακτοποίησης αυθαιρέτων ή επιβολής κυρώσεων

ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ

Κατά τη διάρκεια του 2013 έγινε αντιληπτό ότι η αντιμετώπιση των δυσμενών επιπτώσεων των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στο περιβάλλον δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των προτεραιοτήτων που κυριαρχούν στο πλαίσιο της κρίσης. Η περιβαλλοντική παράμετρος διαδραματίζει πλέον περιθωριακό ρόλο και οι παρεμβάσεις υπέρ της προστασίας του περιβάλλοντος δεν εισακούονται, εκτός εάν λειτουργούν ευεργετικά για την οικονομία και την ανάπτυξη γενικότερα. Ακόμη και για τους πολίτες, η προστασία του φυσικού και του πολιτιστικού περιβάλλοντος δεν φαίνεται να αποτελεί σημαντικό ζήτημα, αφού προτάσσονται προβλήματα επιβίωσης και η επίλυση δυσκολιών της καθημερινότητας.

Αλλά και το ίδιο το κράτος αντιμετωπίζει την προστασία του περιβάλλοντος είτε ως εμπόδιο στην ανάπτυξη είτε ως εισηπρακτική ευκαιρία για το δημόσιο ταμείο, όπως φαίνεται στην περίπτωση των ρυθμίσεων για τη διευθέτηση της δόμησης.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΕ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΜΕ ΕΙΔΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Σε περιοχές με ειδικό καθεστώς προστασίας, η αποτελεσματικότητα αυτού εξαρτάται εντέλει από τη διαθεσιμότητα πόρων και από τη διάθεση άσκησης ελέγχου σε τυχόν αντίθετα συμφέροντα ιδιωτών. Τα τελευταία χρόνια, αμφότερες αυτές οι παράμετροι έχουν επηρεαστεί εμφανώς από τις οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες.

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η εμπειρία του Συνηγόρου καταδεικνύει ότι ο νομοθέτης και η διοίκηση παραλείπουν συχνά να λάβουν ή να εφαρμόσουν μέτρα που διασφαλίζουν την προστασία του δικαιώματος στο περιβάλλον.

Ενώ η προστασία των οικοτόπων απορρέει από την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ, πρόσφατες αλλαγές στο εθνικό νομοθετικό πλαίσιο έχουν οδηγήσει σε απώλεια περιβαλλοντικού κεκτημένου, με αποτέλεσμα

το περιβάλλον να απειλείται με υποβάθμιση και παρακμή.

Φορείς διαχείρισης

Ιδιαίτερο πλήγμα έχουν δεχθεί οι προστατευόμενες περιοχές, η διαχείριση των οποίων είχε ανατεθεί σε φορείς διαχείρισης. Οι φορείς αυτοί αντιμετωπίζουν ουσιαστικά προβλήματα βιωσιμότητας, αφού η απουσία πολιτικής, στρατηγικής και κρατικού συντονισμού τούς έχει οδηγήσει σε μαρασμό.

Παρά τις αντιδράσεις εκ μέρους περιβαλλοντικών οργανώσεων, στις αρχές του 2013 τέθηκε σε ισχύ ο Ν. 4109/2013, ο οποίος περιλαμβάνει τη συγχώνευση ή κατάργηση 24 από τους 29 φορείς διαχείρισης, ορίζοντας μεταβατικό διάστημα ενός έτους από την ημερομηνία ισχύος του νόμου. Ήδη σήμερα οι φορείς διαχείρισης υπολειτουργούν και οι προστατευόμενες περιοχές βάλονται επικίνδυνα, αφού δεν υπάρχει ουσιαστική προστασία, διαχείριση ή φύλαξη.

Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση επεμβάσεων στη λίμνη Παμβώτιδα, στην περιοχή Αμφιθέας, από τον Δήμο Ιωαννιτών και η ελλιπής παρουσία του αντίστοιχου φορέα. Σε αυτοψία που διενεργήθηκε από τους Επιθεωρητές Περιβάλλοντος Βορείου Ελλάδος διαπιστώθηκε αρχικά η κοπή και η εκρίζωση αγριοκαλάμων σε επιφάνεια έξι στρεμμάτων. Στόχος της επέμβασης ήταν η δημιουργία εντός του καλαμιώνα μιας καθαρής υδάτινης επιφάνειας, η οποία θα λειτουργούσε ως εναλλακτικός στίβος θαλάσσιου σκι στους Πανευρωπαϊκούς Αγώνες τον Σεπτέμβριο του 2013. Στο σημείο αυτό εκτελέστηκαν εργασίες εμβάθυνσης, που αλλοίωσαν το λιμναίο οικοσύστημα, χωρίς τις νόμιμες εγκρίσεις και αδειοδοτήσεις. Η περιοχή του καλαμιώνα Αμφιθέας εντάσσεται στο ευρωπαϊκό οικολογικό Δίκτυο Natura 2000 ως Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) και ως Ειδική Ζώνη Διαχείρισης (ΕΖΔ). Με το άρθρο 8 του Ν. 4109/2013, ο Φορέας Διαχείρισης της Παμβώτιδας καταργείται και οι αρμοδιότητές του περιέρχονται στην οικεία αποκεντρωμένη διοίκηση. Επιπλέον,

η αρχική ΚΥΑ προστασίας της λίμνης ακυρώθηκε από το ΣτΕ (απόφαση 3595/2007), με το σκεπτικό ότι, για να χαρακτηριστεί μια περιοχή προστατευόμενη, απαιτείται έκδοση ΠΔ κατόπιν εκπόνησης Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης. Έκτοτε έχει εκπονηθεί σχέδιο ΠΔ το οποίο δεν προωθείται, με αποτέλεσμα να παραμένει μετέωρο το καθεστώς προστασίας της λίμνης. Ο Συνήγορος απευθύνθηκε προς τους Επιθεωρητές Περιβάλλοντος Βορείου Ελλάδος, οι οποίοι στην τελευταία έκθεσή τους τονίζουν μεταξύ άλλων ότι η κατασκευή και η λειτουργία του στίβου ξεκίνησαν χωρίς να έχουν ολοκληρωθεί οι διαδικασίες αξιολόγησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και επιβολής περιβαλλοντικών όρων. Τούτο, κατά την παραπάνω έκθεση, αποτελεί άμεση απειλή περιβαλλοντικής ζημίας υπό την έννοια του ΠΔ 148/2009 για την περιβαλλοντική ευθύνη, με ενδεχόμενες συνέπειες όσον αφορά τη διατήρηση της ευνοϊκής κατάστασης του συγκεκριμένου υγροτόπου και της ευρύτερης περιοχής της Παμβώτιδας. Για την υπόθεση εξελίσσεται προκαταρκτική εξέταση κατόπιν παραγγελίας του Εισαγγελέα Πρωτοδικών Ιωαννίνων, ενώ οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος Βορείου Ελλάδος έχουν λάβει εντολή από τον Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης για περαιτέρω διερεύνηση των ευθυνών της διοίκησης (υποθέσεις 166711, 171111, 171406/2013).

Προστασία της πανίδας

Με αναφορά 10 περιβαλλοντικών οργανώσεων τέθηκε το θέμα της παράλειψης αποτελεσματικής προστασίας της άγριας ζωής από την παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων. Η καταγγελία έλαβε χώρα με αφορμή τη μαζική δηλητηρίαση αρπακτικών πουλιών στα στενά του Νέστου τον Φεβρουάριο του 2012 (υπόθεση 154069/2012). Ο Συνήγορος πληροφορήθηκε ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απηύθυνε ήδη από τον Ιούνιο του 2012 επίσημη επιστολή προς τις αρμόδιες ελληνικές αρχές, στο πλαίσιο του άρθρου 258 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (πρώην άρθρο 226 ΣΕΚ), σχετικά με περιστατικά θανάτωσης σπάνιων ειδών από τη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων

και αναμένει τις απόψεις της Ελλάδας. Για την αντιμετώπιση κρουσμάτων λύσσας στα άγρια ζώα υφίσταται καθορισμένο νομικό πλαίσιο, όχι όμως για την αντιμετώπιση κρουσμάτων δηλητηρίασης άγριων ζώων από δηλητηριασμένα δολώματα. Ο Συνήγορος έχει καταθέσει συγκεκριμένες προτάσεις, με βάση τη θέση ότι η προστασία της άγριας ζωής απαιτεί τη δράση της πολιτείας, την οποία δεν μπορεί να υποκαταστήσει η ιδιωτική πρωτοβουλία. Παράλληλα, συμμετέχει σε συστηματικές συναντήσεις εργασίας με εκπροσώπους των αρμόδιων φορέων με στόχο την παρακολούθηση των νομοθετικών πρωτοβουλιών που επίκεινται ή έχουν ολοκληρωθεί για την ουσιαστική και τελική αντιμετώπιση του ζητήματος.

Αδειοδότηση, χωροθέτηση και περιβαλλοντικός έλεγχος επιχειρηματικών δραστηριοτήτων

Προκειμένου να λειτουργήσει σύννομα, μια επιχείρηση οφείλει να αδειοδοτηθεί από διαφορετικούς φορείς. Ωστόσο η έλλειψη κωδικοποίησης της νομοθεσίας και ενιαίας αδειοδοτούσας αρχής, καθώς και η απουσία συνεργασίας των συναρμόδιων υπηρεσιών, σε συνδυασμό με τον μεγάλο αριθμό των προαπαιτούμενων αδειών χωρίς χρονική και λειτουργική αλληλουχία ή δεσμευτικές αποκλειστικές προθεσμίες, δημιουργούν σοβαρές καθυστερήσεις και περιορισμούς στην επιχειρηματικότητα. Οι αλλαγές που θεσμοθετήθηκαν με τους Ν. 3982/2011 και 4014/2011, οι οποίοι διέπουν την αδειοδότηση των επιχειρήσεων, συντελούν στην επιτάχυνση των διαδικασιών. Ωστόσο απαιτείται ακόμη μεγάλος αριθμός εκτελεστικών κανόνων προκειμένου να τεθούν οι νόμοι αυτοί σε πλήρη εφαρμογή.

Προβλήματα ανακύπτουν επίσης κατά τη χωροθέτηση, αλλά και τη λειτουργία των επιχειρήσεων. Πολλές επιχειρήσεις εξακολουθούν να θεωρούν ότι η βελτίωση της περιβαλλοντικής συμπεριφοράς έρχεται σε ευθεία αντίθεση με άλλους επιχειρηματικούς στόχους, επιμένοντας σε αμφισβητούμενες πρακτικές. Συγκεκριμένα, πολλές είναι οι εγκαταστάσεις που λειτουργούν για

μεγάλα χρονικά διαστήματα χωρίς να διαθέτουν νόμιμες άδειες και εγκρίσεις ή καθ' υπέρβαση αυτών και χωρίς να ανανεώνουν τους περιβαλλοντικούς όρους. Σε πολλές περιπτώσεις τα στοιχεία που καταθέτουν δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Επίσης, συχνά δεν συμμορφώνονται με τους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους, ενώ άλλοτε παραλείπουν παντελώς να λάβουν τα ενδεδειγμένα μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος (υποθέσεις 146072/2011, 155061/2012). Τα παραπάνω έχουν ως αποτέλεσμα αφενός τη σοβαρή ρύπανση και υποβάθμιση του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας, αφετέρου τις δικαιολογημένες αντιδράσεις στην εγκατάσταση νέων επιχειρήσεων και τον σκεπτικισμό των περιοίκων απέναντι στις προτάσεις για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας.

Αντικείμενο αναφοράς στον Συνήγορο αποτέλεσε η νομιμότητα οικοδομικής άδειας ανέγερσης πέντε κτιρίων εστίασης και αναψυχής εντός ιδιωτικής δασικής έκτασης στη θέση Μαυρονέρι Πλανητέρου Καλαβρύτων. Η έκταση βρίσκεται εντός της Ζώνης Γ' του Εθνικού Πάρκου Χελμού-Βουραϊκού, εντάσσεται στο Δίκτυο Natura 2000 και ανήκει σε ΕΖΔ, ενώ μέρος της βρίσκεται εντός ΖΕΠ. Επίσης, είναι πλησίον της κοίτης του Αροάνιου ποταμού. Εντός αυτής είχαν εγκριθεί άδειες επέμβασης, με εισηγήσεις του αρμόδιου δασαρχείου, ήδη από το 1989 για τουριστική αξιοποίηση και το 1992 για εγκατάσταση και λειτουργία υπάρχοντος εκκολαπτηρίου και μονάδας εκτροφής πέστροφας. Όπως διαπιστώθηκε όμως, δεν είχαν προηγηθεί οι απαιτούμενες περιβαλλοντικές εγκρίσεις και σύμφωνες γνώμες των αρμόδιων υπηρεσιών. Μετά την παρέμβαση του Συνηγόρου, το Τμήμα Πολεοδομικών Εφαρμογών Καλαβρύτων ανακάλεσε την οικοδομική άδεια, ενώ ο Γενικός Γραμματέας της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης ανακάλεσε τις εγκρίσεις επέμβασης έπειτα από σχετική εισήγηση του Δασαρχείου Καλαβρύτων για λόγους μη τήρησης των όρων έγκρισης της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) και παραβίασης των όρων της Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων* (υπόθεση 146336/2011).

Παράκτιες ζώνες και ρέματα

Ο Συνήγορος έχει δεχθεί σημαντικό αριθμό αναφορών για προβλήματα που σχετίζονται με την παράκτια ζώνη, εξαιτίας του γεγονότος ότι αυτή συγκεντρώνει το ενδιαφέρον σημαντικού αριθμού κοινωνικών δραστηριοτήτων, αποτελεί τον αποδέκτη των επιπτώσεών τους και υφίσταται εξαιτίας τους μεταβολές και αλλοιώσεις, κατά κανόνα μη αναστρέψιμες (υποθέσεις 161676, 163043/2013). Οι αναφορές αυτές αναδεικνύουν κυρίως τα προβλήματα που σχετίζονται με την εντός εύλογου χρόνου ολοκλήρωση της διαδικασίας οριοθέτησης, τη διαχείριση, εκμετάλλευση και περιβαλλοντική προστασία της παράκτιας ζώνης* (βλ. «Ειδικές εκθέσεις», στο «Οι δραστηριότητες της χρονιάς»).

Τα ρέματα αποτελούν επίσης σημαντικό κομμάτι του φυσικού περιβάλλοντος ως ιδιαίτερα οικοσυστήματα με ζωτική σημασία, ιδίως όταν διασχίζουν οικισμούς. Το κράτος οφείλει να τα προστατεύει σε όλο το μήκος τους. Ο Συνήγορος εξετάζει αναφορά σχετικά με τη μη λήψη μέτρων για την αποκατάσταση του ρέματος Αγίου Αντωνίου στο Χαλάνδρι (υπόθεση 163887/2013). Ειδικότερα, το 2010 η Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών της πρώην Νομαρχίας Αθηνών διαπίστωσε την καταπάτηση του ρέματος από αυθαίρετες κατασκευές και την αναγκαιότητα λήψης συγκεκριμένων μέτρων προκειμένου να επανέλθει το ρέμα στην αρχική του κατάσταση, αλλά και να αποφευχθούν τυχόν πλημμυρικά φαινόμενα. Έκτοτε οι υπηρεσίες δεν έλαβαν σχετικά μέτρα, με αποτέλεσμα στις αρχές του 2013, κατά τη διάρκεια μεγάλης νεροποντής στην Αττική, να πλημμυρίσει η κατοικία του αναφερόμενου πολίτη και να καταστραφεί η οικοσκευή του. Μέχρι σήμερα δεν έχουν κατεδαφιστεί οι αυθαίρετες κατασκευές και δεν έχει συνταχθεί μελέτη οριοθέτησης του εν λόγω ρέματος. Στο πλαίσιο διερεύνησης και άλλης υπόθεσης σχετικά με το ρέμα Χαλανδρίου, το Υπουργείο Περιβάλλοντος, υιοθετώντας πρόταση του Συνηγόρου, συγκρότησε ομάδα εργασίας με σκοπό την αντιμετώπιση προβλημάτων εφαρμογής του ΠΔ για την προστασία του

χειμαρρικού ρέματος Πεντέλης-Χαλανδρίου (υπόθεση 20027/2008).*

Ανάλογη είναι και η περίπτωση αποκατάστασης υλικών ζημιών στο ρέμα της Πικροδάφνης, που προκλήθηκαν κατά τη διάρκεια της ίδιας νεροποντής λόγω ελλιπούς καθαρισμού του (υπόθεση 166385/2013). Ήδη ο Δήμος Αλίμου ενημέρωσε τον Συνήγορο ότι η πεζογέφυρα του ρέματος επισκευάστηκε από υπηρεσίες της Περιφέρειας Αττικής και έχει δοθεί σε κοινή χρήση.

ΔΙΑΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 24, παράγρ. 6 Σ, «τα μνημεία, οι παραδοσιακές περιοχές και τα παραδοσιακά στοιχεία προστατεύονται από το Κράτος».

Η διατήρηση και η ανάδειξη του πολιτιστικού πλούτου και ιδιαίτερα της πολιτιστικής κληρονομιάς συνδέονται με τη διατήρηση της πολιτιστικής ταυτότητας, αλλά και με την ακτινοβολία της χώρας σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Συνδέονται επίσης με την ανάπτυξη και την ποιοτική αναβάθμιση των υπαρχουσών τουριστικών δραστηριοτήτων, καθώς και με τη δημιουργία νέων δραστηριοτήτων, ήπιας μορφής, υπό όρους και προϋποθέσεις, ώστε να μην προκαλείται βλάβη.

Πολιτιστικός σύλλογος ζήτησε να εξεταστεί η αδειοδότηση και η τοποθέτηση κεραιών Διαδικτύου στο Βυζαντινό Κάστρο Τρικάλων, το οποίο έχει κηρυχθεί «προέχον» βυζαντινό μνημείο με καθορισμένη ζώνη προστασίας, καθώς και στο ωρολογιοστάσιο του φρουρίου, το οποίο έχει χαρακτηριστεί αυτοτελώς διατηρητέο μνημείο (υπόθεση 144675/2011). Μετά την παρέμβαση του Συνηγόρου, ακολουθήθηκε η εκ των υστέρων τήρηση της διαδικασίας αδειοδότησης από το Υπουργείο Πολιτισμού. Ο Συνήγορος, αναγνωρίζοντας τη χρησιμότητα της ελεύθερης πρόσβασης στο Διαδίκτυο, υποστήριξε ότι η αδειοδότηση κεραιοσυστημάτων Διαδικτύου θα πρέπει να συνοδεύεται από ειδική μελέτη,

στην οποία θα λαμβάνονται υπόψη τόσο οι βραχυπρόθεσμες όσο και οι μακροπρόθεσμες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, χωρίς να παραλείπεται η τεκμηριωμένη εκτίμηση της αισθητικής επιβάρυνσης.*

Τέλος, η οριοθέτηση και αναοριοθέτηση αρχαιολογικών χώρων και ζωνών προστασίας επανέρχεται κάθε χρόνο ως θεματολογία στις αναφορές πολιτών αναδεικνύοντας διαφορετικές πτυχές του ζητήματος, όπως η διαμαρτυρία σχετικά με την αναοριοθέτηση του αρχαιολογικού χώρου Μετέωρων. Στην αδόμητη Ζώνη Α' είχε συμπεριληφθεί εκ παραδρομής τμήμα τού προ του 1923 οικισμού Καστρακίου στο οποίο οι πολίτες διαθέτουν ιδιοκτησίες, με αποτέλεσμα αυτές να δεσμευτούν. Μετά την παρέμβαση του Συνηγόρου, με απόφαση του τότε Αναπληρωτή Υπουργού Παιδείας αναοριοθετήθηκε η Ζώνη Α' και οριοθετήθηκε η Ζώνη Β' προστασίας του αρχαιολογικού χώρου (υπόθεση 12603/2009).*

ΡΥΠΑΝΣΗ

Ο τρόπος αντιμετώπισης της ρύπανσης, ιδίως μάλιστα στη διαχείριση αποβλήτων, αναδεικνύει την παθογένεια της ελληνικής διοίκησης, η οποία επιδεικνύει ακραία ανοχή της παραβατικότητας και αναβλητικότητα ως προς τη λήψη αποφάσεων και την εφαρμογή της νομοθεσίας, αναζητώντας μόνο πρόσκαιρες λύσεις για τη συγκυριακή αντιμετώπιση των προβλημάτων.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Εδώ και χρόνια ο Συνήγορος εκφράζει την ανησυχία του για την κατάσταση που εξακολουθεί να επικρατεί στη διαχείριση αποβλήτων, ένα από τα σημαντικότερα κοινωνικά και περιβαλλοντικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η χώρα.* Η καταδίκη της Ελλάδας από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), λόγω του σημαντικού αριθμού Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων (ΧΑΔΑ), ανάγκασε τις αρχές να δεσμευτούν ότι θα κλείσουν και θα αποκαταστήσουν το σύνολο αυτών, θέτοντας

αποκλειστικές προθεσμίες οι οποίες επανειλημμένα παρήλθαν άκαρπες. Πρόσφατα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με νέα εισήγησή της ζητά την παραπομπή της χώρας μας στο ΔΕΕ για την ανεξέλεγκτη απόθεση απορριμμάτων και εισηγείται οικονομικές κυρώσεις.

Αδυνατώντας να επιλύσει το γενικότερο ζήτημα διαχείρισης των στερεών αποβλήτων, η πολιτεία στρέφεται σε προσωρινές διευθετήσεις. Πρόσφατες αναφορές καταδεικνύουν τα προβλήματα της πρακτικής που ακολουθείται, δηλαδή της δημιουργίας χώρων προσωρινής διαχείρισης των απορριμμάτων (κομποστοποίηση και δεματοποίηση).

Ο Συνήγορος έχει θέσει στις αρμόδιες υπηρεσίες το ζήτημα της αποτελεσματικότητας των έργων αυτών, εκφράζοντας την άποψη ότι δεν διαφαίνεται έστω και προσωρινή επίλυση του προβλήματος (υποθέσεις 153603/2012, 173451/2013).

Ειδικότερα, δεν διασφαλίζεται ότι ο εκάστοτε «χώρος νόμιμης προσωρινής αποθήκευσης μέχρι ένα έτος» θα παραμείνει σε λειτουργία μόνο για ένα έτος και δεν θα μετατραπεί σε νέο ΧΑΔΑ, δεδομένου ότι δεν έχουν ξεκινήσει καν οι διαδικασίες για τη χωροθέτηση των προβλεπόμενων από τον εγκεκριμένο περιφερειακό σχεδιασμό έργων διαχείρισης. Η συνολική διαδικασία εκπόνησης των μελετών, επιλογής του χώρου, δημοπράτησης, κατασκευής και αποδοτικής λειτουργίας των έργων έχει αποδειχθεί στην πράξη ότι χρειάζεται χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του έτους για να ολοκληρωθεί. Επίσης, ένας χώρος προσωρινής αποθήκευσης δεν παύει να χρήζει αναγκαίων υποδομών, και ιδίως γηπέδου, εγκαταστάσεων διαχείρισης στραγγισμάτων και βιοαερίου. Επιπλέον, οι κινητοί Σταθμοί Μεταφόρτωσης Αστικών Στερεών Αποβλήτων, καθώς και η δεματοποίηση αποτελούν συνοδό ενδιάμεσο έργο στην ολοκληρωμένη διαχείριση των αποβλήτων πριν από την τελική διάθεση. Συνεπώς τα έργα προσωρινής διαχείρισης δεν συνιστούν από μόνα τους έργα υποκατάστασης των ΧΑΔΑ, καθώς προϋποθέτουν ύπαρξη τελικού αποδέκτη ή άλλου τρόπου τελικής διάθεσης. Σε

περίπτωση που ο τελικός αποδέκτης είναι Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ) ή Χώρος Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων (ΧΥΤΥ), θα πρέπει τεκμηριωμένα να διασφαλίζεται η διαθέσιμη χωρητικότητα του και η συμβατότητα με την προβλεπόμενη διάρκεια λειτουργίας του.

Σε νεότερη αναφορά σχετικά με τη λειτουργία του χώρου δεματοποίησης στον Σταυρό Διδύμων Δήμου Ερμιονίδας (υπόθεση 160808/2012), ο Συνήγορος επισήμανε ότι η σημειούμενη μακροχρόνια καθυστέρηση υλοποίησης των έργων του Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων Πελοποννήσου, η προσπάθεια διαχείρισης του προβλήματος με προσωρινές λύσεις και η καθυστέρηση εξυγίανσης και αποκατάστασης των τοπικών ΧΑΔΑ οδήγησαν στη διέξοδο της δεματοποίησης, η οποία ουσιαστικά δημιουργεί νέα προβλήματα. Η επιλογή του ΧΥΤΑ Φυλής ως χώρου διάθεσης των απορριμμάτων δύο δήμων της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ως γνωστόν δε και άλλων δήμων της επικράτειας, σε βάθος χρόνου θα επιφέρει τον κορεσμό του εν λόγω χώρου και θα οδηγήσει σε ακύρωση του Περιφερειακού Σχεδιασμού Αττικής, ενώ παράλληλα το κόστος μεταφοράς των απορριμμάτων από άλλες περιφέρειες στην Αττική είναι σημαντικό.

ΗΧΟΡΥΠΑΝΣΗ

Η ηχορύπανση, δηλαδή η υπερβολική και ενοχλητική συγκέντρωση θορύβων στο περιβάλλον, θεωρείται, σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ), ο δεύτερος σημαντικότερος, μετά την ατμοσφαιρική ρύπανση, περιβαλλοντικός κίνδυνος για τη δημόσια υγεία. Εκνευρισμός, δυσφορία, απώλεια ακοής, έλλειψη αυτοσυγκέντρωσης, ψυχολογικές διαταραχές, ακροαστική κόπωση, διαταραχές στον ύπνο, μειωμένη απόδοση στην εργασία και στο σχολείο έχουν καταγραφεί από τον ΠΟΥ και το Κέντρο Ερευνών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ως συνέπειες της ηχορύπανσης, που υποβαθμίζουν την ποιότητα ζωής των ανθρώπων της πόλης. Πρόκειται άλλωστε για φαινόμενο που συνδέεται άμεσα με τη ζωή στα αστικά κέντρα, όπου

υπάρχει μεγαλύτερη συγκέντρωση πληθυσμού και πολλαπλές πηγές θορύβου.

Χωροθέτηση Καταστημάτων Υγειονομικού Ενδιαφέροντος

Σημαντικό παράγοντα που επιδεινώνει το αστικό περιβάλλον εξαιτίας της ηχορύπανσης αποτελεί η έλλειψη ολοκληρωμένου χωρικού σχεδιασμού και καθορισμού των χρήσεων γης. Η έλλειψη αυτή επιτρέπει την αλόγιστη χωροθέτηση δραστηριοτήτων που παράγουν θόρυβο εντός του οικιστικού ιστού.

Το ζήτημα αυτό είχε θίξει και στο παρελθόν ο Συνήγορος (*Ετήσια έκθεση 2012*, σ. 55), μνημονεύοντας τα προβλήματα που προκύπτουν από την άμεση γειτνίαση Καταστημάτων Υγειονομικού Ενδιαφέροντος (ΚΥΕ) με κατοικίες ή από την υπερσυγκέντρωσή τους σε ορισμένες περιοχές.

Σε συνέχεια της διαμεσολάβησής του* επί περιπτώσεων ηχορύπανσης από ΚΥΕ, ο Συνήγορος γνωστοποίησε στον Υπουργό Υγείας διαπιστώσεις και συγκεκριμένες προτάσεις (βλ. «Νομοθετικές και οργανωτικές προτάσεις»). Παράλληλα, απευθυνόμενος στον Δήμο Πειραιά και στις Αστυνομικές Διευθύνσεις Αθήνας και Πειραιά, επισήμανε την ανάγκη να τηρείται αυστηρά η διαδικασία ελέγχου από τα αρμόδια αστυνομικά όργανα κατά την υποβολή καταγγελιών για ηχορύπανση από ΚΥΕ. Όπως προέκυψε από την έρευνα σε συγκεκριμένη περίπτωση, τα αστυνομικά όργανα κατέγραψαν τα περιστατικά ως διατάραξη κοινής ησυχίας, χωρίς να γίνει αναφορά στις υγειονομικές διατάξεις και χωρίς να κινηθεί η αυτόφωρη διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 58, παράγρ. 4 του Ν. 4055/2012 (υπόθεση 172476/2013).

Πρόκληση θορύβου από άλλες δραστηριότητες

Παρ' ότι τα ΚΥΕ αποτελούν σημαντική πηγή ηχορύπανσης στην πόλη, σίγουρα δεν είναι η μοναδική. Κατά τη διάρκεια του 2013 ο Συνήγορος εξέτασε επίσης υποθέσεις που αφορούσαν πρόκληση ηχορύπανσης από

άλλες δραστηριότητες, όπως γυμναστήρια και χοροδιδασκαλεία, αλλά και καταστήματα με ψυχαγωγικά παίγνια (ενδεικτικές υποθέσεις 162926, 165639/2013). Για αυτές τις δραστηριότητες δεν υφίσταται ειδικό νομοθετικό πλαίσιο αλλά γίνεται αναλογική εφαρμογή της Υγειονομικής Διάταξης Α5/3010/1985, η οποία όμως αναφέρεται στους θορύβους που προέρχονται από τη μουσική των κέντρων διασκέδασης και των λοιπών ΚΥΕ. Αποτέλεσμα είναι ότι δεν λαμβάνονται υπόψη ειδικότεροι παράγοντες που ενδεχομένως να διαφοροποιούν την ηχορύπανση από αυτές τις δραστηριότητες, όπως, λόγου χάρη, οι κτυπογενείς θόρυβοι. Επίσης δεν είναι σαφές, για τις υπηρεσίες που διεξάγουν τους ελέγχους, αν θα πρέπει να εφαρμόσουν αναλογικά τις ρυθμίσεις που ισχύουν για τα κέντρα διασκέδασης ή για τα λοιπά ΚΥΕ με μουσική, για τα οποία όμως ισχύουν λιγότερο αυστηρές προϋποθέσεις στο θέμα του θορύβου. Ειδικά για τη λειτουργία γυμναστηρίων, με αφορμή σχετικά έγγραφα του Συνηγόρου, αναμένεται η έκδοση οδηγιών και διευκρινίσεων από το Υπουργείο Υγείας.

Τέλος, τον Συνήγορο απασχόλησε και το ζήτημα του θορύβου που προκαλείται από έντονο κυκλοφοριακό φόρτο, όπως στην περίπτωση κατασκευής ανισόπεδου κόμβου χωρίς την πρόβλεψη αντιθορυβικής μελέτης και τοποθέτησης ηχοπετασμάτων (υπόθεση 159842/2012), καθώς και από εμπορευματικές δραστηριότητες στο πλαίσιο λειτουργίας λιμένα (*Ετήσια έκθεση 2011*, σ. 49-50). Συνεχίζοντας τη διαμεσολάβησή του και συγκαλώντας σύσκεψη στα γραφεία του, ο Συνήγορος πέτυχε την εφαρμογή, από τον Οργανισμό Λιμένος Πειραιά, ενός Προγράμματος Παρακολούθησης Ακουστικού Περιβάλλοντος εγκεκριμένου από την ειδική υπηρεσία (ΕΥΠΕ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος για το σύνολο του λιμένα και την εκπόνηση μελέτης χαρτογράφησης θορύβου για τον Σταθμό Εμπορευματοκιβωτίων συγκεκριμένης προβλήτας.

ΑΥΘΑΙΡΕΤΗ ΔΟΜΗΣΗ

Η χρονιά αυτή σηματοδεύτηκε από την έκδο-

ση της απόφασης 3341/2013 του ΣτΕ και τη δημοσίευση του Ν. 4178/2013. Η απόφαση τονίζει ότι «εισπρακτικοί και μόνο σκοποί δεν θα ήταν δυνατό να θεμελιώσουν λόγο δημοσίου συμφέροντος που θα δικαιολογούσε τη θέσπιση ρυθμίσεων με ευρύτατες συνέπειες σε βάρος του περιβάλλοντος». Κρίνει δε ότι η γενικευμένη νομιμοποίηση αυθαιρέτων αντιβαίνει τόσο «στη συνταγματική αρχή του κράτους δικαίου, που πρωτίστως επιτυγχάνεται [...] με τη θέσπιση πάγιων διατάξεων που ρυθμίζουν την ατομική και κοινωνική δραστηριότητα των πολιτών», όσο και «στη συνταγματική αρχή της ισότητας [...] διότι θέτ[ει] σε μειονεκτική μοίρα [...] τους νομοταγείς πολίτες, οι οποίοι [...] θα υφίστανται εις το διηνεκές τις δυσμενείς πολεοδομικές συνέπειες των αυθαιρέτων κατασκευών των γειτόνων τους». Η απόφαση αυτή δικαιώνει τη διαπίστωση του Συνηγούρου ότι οι κρινόμενες διατάξεις παραβίαζαν τη συνταγματικά κατοχυρωμένη προστασία του οικιστικού περιβάλλοντος και δημιουργούσαν διαχρονική ανισότητα, καθιστώντας τη διοίκηση εισπρακτικό μηχανισμό και τους πολίτες δέσμιους προσωρινών και αιφνιδιαστικών ρυθμίσεων.*

ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Σε συνέχεια της απόφασης 3341/2013 ΣτΕ και πριν από την ψήφιση του Ν. 4178/2013 «Αντιμετώπιση της αυθαιρέτης δόμησης και περιβαλλοντικό ισοζύγιο», ο Συνήγορος απευθύνθηκε* στον Υπουργό Περιβάλλοντος επισημαίνοντας ότι

Ο νέος νόμος οφείλει να συμβάλει στην αποδυνάμωση της υπάρχουσας ανασφάλειας δικαίου, στην εδραίωση της ασφάλειας των συναλλαγών και στην αποφυγή της άνισης μεταχείρισης των πολιτών.

Τούτο διότι το ζήτημα της αυθαιρέτης δόμησης δεν έχει αντιμετωπιστεί με επιτυχία μέχρι σήμερα, όπως επιβεβαιώνεται από την πρόσφατη εμπειρία του Συνηγούρου.

Αφότου τέθηκε σε ισχύ ο Ν. 4178/2013, κατέστη άνευ αντικειμένου η διαμεσολά-

βηση του Συνηγούρου για πολεοδομικά αυθαιρέτη ανέγερση παρεκκλησίου της Ορθόδοξης Εκκλησίας εντός κοινόχρηστου χώρου πρασίνου στο εγκεκριμένο σχέδιο πόλεως Άνω Λιοσίων στον Δήμο Φυλής. Σύμφωνα με τις νέες διατάξεις, αυθαίρετες κατασκευές ή αλλαγές χρήσης σε κτίρια ή εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούνται ως λατρευτικοί χώροι γνωστών θρησκειών και δογμάτων με νομική μορφή ΝΠΔΔ μπορούν έως τον Φεβρουάριο του 2015 να υπαχθούν κατ' εξαίρεση στις ρυθμίσεις περί αναστολής της επιβολής κυρώσεων ακόμα και αν βρίσκονται σε κοινόχρηστο χώρο πρασίνου (υπόθεση 10455/2008). Πάντως, ο Συνήγορος διατύπωσε επιφυλάξεις για τη συνταγματικότητα των διατάξεων αυτών, τόσο από πλευράς εξυπηρέτησης της λειτουργικότητας του πολεοδομικού σχεδιασμού και εξασφάλισης των καλύτερων δυνατών όρων διαβίωσης (άρθρο 24, παράγρ. 2 Σ) όσο και από πλευράς τήρησης της αρχής της ισότητας (βλ. και «Διακρίσεις λόγω θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων», στο «Καταπολέμηση των διακρίσεων»).

ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΤΑΚΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΥΘΑΙΡΕΤΩΝ Ή ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΚΥΡΩΣΕΩΝ

Εκτός των υποθέσεων τακτοποίησης αυθαιρέτων κατασκευών, ο Συνήγορος εξετάζει περιπτώσεις που δεν μπορούν να υπαχθούν στη διαδικασία αυτή και για τις οποίες ακολουθείται η νομοθεσία περί αυθαιρέτων (έκθεση αυτοψίας, κατεδάφιση κ.λπ.).

Προϋποθέσεις κατεδάφισης και επιβολής προστίμων

Στο πλαίσιο διερεύνησης αναφορών σχετικών με κατασκευές που τελεσίδικα κρίθηκαν αυθαίρετες, ο Συνήγορος απάντησε σε ερώτημα του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης υπογραμμίζοντας ότι η έκθεση αυτοψίας αυθαιρέτων κατασκευών, είτε σε διοικητικό στάδιο είτε με εξάντληση των προβλεπόμενων ένδικων βοηθημάτων και μέσων, αποτελεί εκτελεστή διοικητική πράξη για επιβολή διοικητικών προστίμων και κατεδάφισης

(υποθέσεις 131738, 132295, 133627/2010, 145689/2011). Κατόπιν της τελεσιδικίας αυτής, δεν απαιτείται και δεν προβλέπεται η έκδοση οποιασδήποτε νέας απόφασης κατεδάφισης για την ίδια κατασκευή. Αρμόδια για την εκτέλεση της κατεδάφισης των κατασκευών που τελεσίδικα έχουν κριθεί αυθαίρετες, κατά τα ανωτέρω, είναι η οικεία αποκεντρωμένη διοίκηση συνεπικουρούμενη, όποτε, όπως και όπου αυτό προβλέπεται, από την Ειδική Υπηρεσία Επιθεώρησης και Κατεδάφισης Αυθαιρέτων (ΕΥΕΚΑ) και τους λοιπούς αρμόδιους φορείς.

Ωστόσο, όπως συχνά διαπιστώνεται, μόνη η έκδοση πρωτοκόλλου κατεδάφισης δεν αρκεί για την κινητοποίηση των αρμοδίων. Έτσι, στον κοινόχρηστο χώρο του αιγιαλού στην παραλία Πευκοχωρίου του Δήμου Κασσάνδρας είχαν διαμορφωθεί σταθερές κατασκευές (κιόσκια, κάγκελα και σκάλα πρόσβασης στην άμμο) μπροστά από ΚΥΕ, ενώ η υπάρχουσα παραχώρηση χρήσης αιγιαλού αφορούσε μόνο την τοποθέτηση κινητού εξοπλισμού (ομπρέλες, ξαπλώστρες). Το πρωτόκολλο κατεδάφισης της Κτηματικής Υπηρεσίας Χαλκιδικής διαβιβάστηκε από το 2012 στην ΕΥΕΚΑ, μέχρι σήμερα όμως, παρά τις οχλήσεις του Συνηγούρου, δεν έχει εκτελεστεί (υπόθεση 161327/2013).

Επιτυχή έκβαση είχε η αναφορά πολίτη που είχε υποβάλει αίτηση υπαγωγής στο άρθρο 24 του Ν. 4014/2011 για τη ρύθμιση αυθαίρετου ακινήτου ιδιοκτησίας του. Ενώ εκκρεμούσε η έκδοση απόφασης για τον χαρακτηρισμό της έκτασής του ως δασικής, κατέθεσε αίτηση διαγραφής των ήδη επιβληθέντων προστίμων, που ανέρχονταν σε 195.553 ευρώ. Αρχικά η υπηρεσία πολεοδομίας του οικείου δήμου δεν εξέταζε την αίτηση διαγραφής, θεωρώντας ότι τούτο δεν ήταν δυνατό κατά το συγκεκριμένο στάδιο. Ο Συνήγορος επικαλέστηκε προηγούμενες διευκρινιστικές εγκυκλίους του Υπουργείου Περιβάλλοντος, σύμφωνα με τις οποίες είναι δυνατή η υπαγωγή στις διατάξεις περί διαγραφής προστίμου και η εκ των υστέρων εξαίρεση από τη ρύθμιση, σε όποιο στάδιο και αν βρίσκεται αυτή, αν προκύψει ότι το ακίνητο βρίσκεται όντως

σε δασική έκταση. Με παρέμβαση του Συνηγόρου ακυρώθηκε η πράξη επιβολής προστίμου (υπόθεση 165641/2013).

Κεραίες κινητής τηλεφωνίας

Σε περιπτώσεις απομάκρυνσης κεραιών κινητής τηλεφωνίας, ο Συνήγορος έρχεται αντιμέτωπος με διαφορετικές διοικητικές πρακτικές ακόμα και όταν οι υποθέσεις αφορούν την ίδια αποκεντρωμένη διοίκηση. Ενδεικτικά, σε αίτημα για κατεδάφιση κεραίας κινητής τηλεφωνίας που έχει εγκατασταθεί και λειτουργεί από τον Μάιο του 2010 σε ιδιόκτητη οικοδομή στον οικισμό Αγίου Γεωργίου Αργυράδων Δήμου Κέρκυρας, η οικεία αποκεντρωμένη διοίκηση ενέκρινε την εκτέλεση της κατεδάφισης με τη συνδρομή του δήμου (υπόθεση 150698/2012). Σε άλλη περίπτωση η ίδια υπηρεσία δεν εκτελεί την κατεδάφιση, γιατί επικαλείται τον Ν. 4116/2013 θεωρώντας ότι αναστέλλονται οι κατεδαφίσεις των κεραιών για 24 μήνες (υπόθεση 131917/2010).

Κάτοικοι της περιοχής Νέας Χώρας του Δήμου Χανίων διαμαρτυρήθηκαν για την τοποθέτηση κεραίας κινητής τηλεφωνίας σε πλαστική δεξαμενή στην απόληξη κλιμακοστασίου οικοδομής εντός κατοικημένης περιοχής και σε απόσταση 180 μέτρων περίπου από δημοτικό σχολείο. Ενώ η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) είχε επιβάλει διοικητικές κυρώσεις και η ΔΕΗ είχε διακόψει την παράνομη ηλεκτροδότηση της κεραίας, η Υπηρεσία Δόμησης Χανίων δεν εξέδωσε απόφαση κατεδάφισης επειδή στο μεταξύ η εταιρεία υπέβαλε δήλωση υπαγωγής της κεραίας στον Ν. 4014/2011. Τελικά η κεραία απομακρύνθηκε από την ίδια την εταιρεία κινητής τηλεφωνίας (υπόθεση 130956/2010).*

Αναστολή λειτουργίας του πληροφοριακού συστήματος τακτοποίησης αυθαιρέτων

Αποκορύφωμα της πολυπλοκότητας και των δυσχερειών που επέφεραν οι συνεχείς αλλαγές στο νομοθετικό πλαίσιο τακτοποίησης των αυθαιρέτων κατασκευών και

της καταγραφής αυτών ήταν η αναστολή λειτουργίας του κόμβου του ΤΕΕ, ο οποίος διαχειρίζεται το πληροφοριακό σύστημα της τακτοποίησης αυθαιρέτων κατά τον Ν. 4014/2011, καταχωρίζει τις αιτήσεις και εκδίδει σχετικές βεβαιώσεις. Σε συγκεκριμένη περίπτωση, αποτέλεσμα της αναστολής ήταν η αδυναμία πώλησης ακινήτου (υπόθεση 158973/2012). Τον Οκτώβριο του 2012 η Διοικούσα Επιτροπή του ΤΕΕ αποφάσισε τη «συνέχιση της αναστολής λειτουργίας όλων των υπηρεσιών εξυπηρέτησης του ΤΕΕ και της Τράπεζας Πληροφοριών». Ο Συνήγορος επισήμανε ότι πρόκειται για μια αρμοδιότητα άσκησης δημόσιας εξουσίας, οπότε η χρησιμοποίησή της για εξυπηρέτηση συνδικαλιστικών σκοπών είναι καταχρηστική και πλήττει το κύρος και την αξιοπιστία του κράτους.

ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ

Η οικονομική δυσπραγία των ΟΤΑ και η επιτακτική ανάγκη τους για άντληση πόρων συχνότατα οδηγούν στην επιβολή δημοτικών τελών αμφίβολης νομιμότητας κυρίως λόγω έλλειψης αιτιολογίας και ανταποδοτικότητας. Οι συνηθέστερες περιπτώσεις τέτοιων τελών αφορούν δημοτικά έργα ή κοινόχρηστους χώρους. Ταυτόχρονα ωστόσο, οι αναφορές καταδεικνύουν ότι οι πολίτες φροντίζουν πλέον να ενημερώνονται για το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει την επιβολή τελών, αμφισβητούν τις οικονομικές επιβαρύνσεις και διεκδικούν διεξοδικό έλεγχο των σχετικών κανονιστικών πράξεων.

Ο Δήμος Κατερίνης απέστειλε ατομικές ειδοποιήσεις για εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών, στις οποίες συμπεριλαμβάνονταν και οφειλές για τέλος πρασιών. Το συγκεκριμένο τέλος είχε επιβληθεί από τον πρώην Δήμο Παραλίας σε βάρος όσων χρησιμοποιούν διαρκώς ή πρόσκαιρα πρασιά, με σταθερή και μόνιμη κατασκευή ή με απλή τοποθέτηση εμπορευμάτων σε αυτήν. Το τέλος στηρίχθηκε σε διάταξη του Ν. 1080/1980, σύμφωνα με την οποία

επιτρέπεται η επιβολή δημοτικού τέλους σε βάρος όσων διαρκώς ή πρόσκαιρα χρησιμοποιούν πεζοδρόμια, οδούς, πλατείες και εν γένει κοινόχρηστους χώρους. Ωστόσο, σύμφωνα με το Ελεγκτικό Συνέδριο, οι πρασιές δεν αποτελούν κοινόχρηστους χώρους αλλά τμήμα ιδιωτικής περιουσίας. Με παρέμβαση του Συνηγόρου, ο Δήμος Κατερίνης διέγραψε την οφειλή που είχε βεβαιωθεί σε βάρος του αναφερομένου (υπόθεση 154634/2012).

Περισσότερα και πιο αναλυτικά στοιχεία, στον ιστότοπο του Συνηγόρου www.synigoros.gr.

Οι αστερίσκοι [*] μέσα στο κείμενο παραπέμπουν σε κατάλογο συνδέσμων (www.synigoros.gr/?i=stp.el.links2013) όπου μπορείτε να βρείτε σχετικά αναρτημένα έγγραφα.